

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022)
635-355
din

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-
355

Nr dosar 21r-67/23
1-22083156-02-21r-10012023

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Adresa: mun. Chișinău . str.A. Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază cererea depusă de avocatul Garaba Mihai privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată în cadrul examinării recursului depus de către avocatul Garaba Mihai împotriva hotărârii Judecătoriai Hîncești (sediul Central) din 23 decembrie 2022.

Anexă: Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate 3 file

Sesizare – 7 file

Copia autenticată a încheierii instanței de apel din 27 februarie 2023 3 file

Total 38 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Stelian Teleucă

Curtea Constituțională
A Republicii Moldova

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:

Avocat Garaba Mihai, BAA „Protect Lex”

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun:

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 iunie 2018, (menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2018 și decizia Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2019), Capațina Dana a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsă cu închisoare pe termen de 9 (nouă) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru minori.

Condamnata Capațina Dana își ispășește pedeapsa în penitenciarul nr.7 Rusca.

Pe parcursul executării pedepsei, pentru condiții inumane de detenție, condamnatei i-a fost redusă pedeapsa cu 111 zile, fapt ce rezultă din dosarul personal a condamnatei.

Totodată, condamnata a fost angajată în câmpul muncii în sectorul producere de la Î.S. „Rusca” începând cu data de 01 august 2022.

Începutul termenului de executare a pedepsei este 31 octombrie 2017.

La data de 08 iunie 2022, comisia specială a penitenciarului nr. 7 Rusca, a aprobat raportul de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatei, conform căruia s-a constatat, Capațina Dana a realizat programul individual, riscul de recidivă este mediu, *iar comportamentul este negativ*, contrar materialelor dosarului personal. Comisia specială a penitenciarului nr. 7 Rusca a refuzat înaintarea demersului de aplicare a actului de amnistie în privința condamnatei Capațina Dana, din motiv, că aceasta a fost caracterizată negativ.

Capațina Dana a depus în instanța de judecată cerere privind aplicarea actului de amnistie în privința sa, ulterior fiind completată prin cererea avocatului Garaba Mihai, criticând calificativele stabilite de administrația penitenciarului nr. 7 Rusca în privința condamnatei Capațina Dana și susținând, că acesta întrunește condițiile legale de aplicare a amnistiei.

Prin încheierea judecătoriei Hîncești, sediul Central din 23 decembrie 2022, a fost respinsă cererea condamnatei Capațina Dana și cererea avocatului Mihai Garaba privind aplicarea Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ca fiind neîntemeiate.

Instanța de judecată și-a întemeiat poziția pe faptul că Comisia specială a Penitenciarului nr. 7 Rusca a emis raportul de evaluare despre realizarea programului

5

individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatei Capațina Dana din 01 iunie 2022, membrii comisiei ajungând la concluzia că, condamnata a realizat programul individual și **are un comportament negativ**.

Complementar, instanța a menționat că, condamnata Capațina Dana **pentru moment** nu întrunește condițiile Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece pentru aplicarea acesteia este necesară caracterizarea pozitivă a persoanei condamnate, ceea ce din materialele dosarului denotă contrariul.

Încheierea primei instanțe a fost atacată de avocatul Garaba Mihai.

La moment cauza se află în procedura Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău în vederea examinării recursului înaintat, instanță în fața căreia se ridică prezenta excepție de neconstituționalitate.

C. Obiectul sesizării:

Exercitarea controlului de constituționalitate a sintagmei „ ... **care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei ...** ” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prin prisma corespunderii cu art. 1 (3), 20, 22, 23, 26 din Constituție.

Notă: Aceste prevederi legale au fost aplicate de prima instanță la soluționarea cauzei Capațina Dana privind aplicarea actului de amnistie, sunt indicate expres în textul încheierii din 23 decembrie 2022. Or, Instanța de judecată și-a întemeiat poziția pe faptul că Comisia specială a Penitenciarului nr. 7 Rusca a emis raportul de evaluare despre realizarea programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatei Capațina Dana din 01 iunie 2022, membrii comisiei ajungând la concluzia că, condamnata a realizat programul individual și **are un comportament negativ**. Drept rezultat, comisia specială a Penitenciarului nr. 7 Rusca a refuzat înaintarea demersului de aplicare a actului de amnistie în privința condamnatei Capațina Dana, din motiv, că aceasta a fost caracterizată negativ.

D. Argumentarea incidenței drepturilor din Constituție:

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1. Statul Republica Moldova „[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 20. Accesul liber la justiție „(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 22. Neretroactivitatea legii ” (1) Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle „(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică. Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26. Dreptul la apărare ”(1,2) Dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.”

Codul penal al Republicii Moldova

Art. 107 alin. (1) ” Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. ”

Legea nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la data de 31 decembrie 2021, fiind publicată în Monitorul Oficial nr.325-333

Art. 1 alin. (1-3, 6) ” prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Inspectoratului Național de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi. Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială. ”

Consider că norma contestată din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, sunt contrare art. 1, 20, 22, 23, 26 din Constituție, deoarece aceste norme nu sunt clare și previzibile, încalcă principiul legalității și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, încalcă dreptul la apărare a persoanei condamnate în privința căreia urmează a fi aplicat actul de amnistie.

J

E. Argumentarea încălcării prevederilor contestate din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova a drepturilor garantate de art. art. 1 (3), 20, 22 23, 26 din Constituție:

Din start, urmează de menționat, că potrivit art. 72 alin. (3) lit. o) din Constituție, Parlamentul prin lege organică reglementează acordarea amnistiei, deci Constituția nu garantează dreptul persoanei la amnistie, dar stabilește dreptul Parlamentului de a acorda, prin lege organică, amnistia, ca măsură excepțională, determinată de rațiuni de politică penală. Astfel, Parlamentul are o marjă largă de discreție pentru a determina subiectele care pot beneficia de amnistie. În decizia Curții Constituționale nr. 100 din 17 octombrie 2017, Curtea a reținut: „... instituirea unor condiții și criterii de acordare a amnistiei nu poate fi catalogată ca fiind îngrădire a accesului la justiție, garantat de art. 20 din Constituție”.

Însă, urmează de menționat, că acele condiții și criterii de acordare a amnistiei trebuie să fie previzibile, clare, precise, care să nu poată fi interpretate extinsiv defavorabil față de persoanele condamnate în privința cărora urmează a fi aplicat actul de amnistie. Aceste condiții și criterii trebuie să corespundă exigențelor de previzibilitate a legii.

Conform pct. 40-46 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 30 ianuarie 2018, „Curtea subliniază că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale, consacrat în articolul 23 alin. (2) din Constituție, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare. 41. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]” 42. Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. 43. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza Amann vs. Elveția, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §80). 44. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între

textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. 45. Astfel, Curtea subliniază că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. 46. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.”

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a stabilit :

” 52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin **normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme**, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „**preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie**”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, **legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă**.

55. Or, **calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.**”

Astfel, în prezenta excepție de neconstituționalitate vom invoca mai multe aspecte ce țin de contravenirea normelor contestate cu drepturile garantate de Constituție:

În fond

Condiția de aplicare a actului de amnistie, prevăzută de art.1 alin. (1) al Legii, de **caracterizare pozitivă pe parcursul executării pedepsei**, constituie o normă neclară, imprecisă și imprevizibilă, care nu oferă o anumite garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice, deci această normă contravine prevederilor art. 20, 23 și 26 a Constituției.

Legislația penală, și anume Codul penal sau Codul de executare nu conțin așa noțiune ca caracterizare pozitivă a condamnatului care execută pedeapsa în instituția penitenciară. Legislația în materie penală nu stabilește criterii clare, cum poate fi caracterizat un condamnat sau altul, or acest exercițiu din start poate purta o doză mare de subiectivism și incertitudine, din care considerente legiuitorul nici nu a stabilit anterior careva criterii concrete. De exemplu art. 91 al Codului penal, stabilește criterii concrete pentru care condamnatul poate fi liberat înainte de termen de executare a pedepsei, însă

nu prevede așa un criteriu ca caracteristică pozitivă. Nici art. 92 al Codului penal nu prevede astfel de noțiune.

Nici Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nu prevede absolut nici un criteriu sau condiții precise și clare referitor la cine din condamnați urmează a fi încadrat în caracterizare pozitivă și cine nu se încadrează și nici chiar Regulamentul cadru aprobat de Ministrul Justiției nu a prevăzut astfel de criterii, ceea ce permite și a permis administrațiilor penitenciarelor să facă abuzuri fără precedent în privința a sute sau poate chiar mii de condamnați, cărora urma să le fie aplicat actul de amnistie, însă așa numitele comisii speciale din cadrul administrației penitenciarelor au caracterizat condamnații negativ, indicând absolut abuziv și eronat fapte și circumstanțe, care nu se confirmă prin probe concrete și contravin însăși dosarelor personale a condamnaților. De exemplu am întâlnit în anumite rapoarte a penitenciarelor, precum că condamnatul susține subcultura criminală, însă nu se indică cum anume o susține, sau se indică faptul, că condamnatul e implicat în jocuri de hazard, însă nici un caz nu a fost documentat în acest sens, sau mai menționează generic reprezentanții penitenciarelor, precum că condamnatul nu respectă obligațiile stabilite în Codul de executare, însă concret nu indică care anume obligație nu a respectat-o.

Sintetizând cadrul legal pentru a determina, dacă există careva norme unde se stabilesc criterii de evaluare a comportamentului condamnatului, am constatat, că comisiile speciale a penitenciarelor se ghidează în activitatea sa de Regulamentul cu privire la întocmirea raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului, aprobat prin ordinul directorului ANP nr. 284 din 31 mai 2021. Acest ordin nu este publicat în Monitorul Oficial, este un act departamental intern, care nicidecum nu poate fi aplicat la emiterea deciziei privind aplicarea actului de amnistie.

Legea nu stipulează, dreptul condamnatului de a contesta calificativul "negativ", nu există nici o procedură legală prevăzută în acest sens, condamnaților fiindu-le încălcat dreptul la apărare, dreptul de a-și cunoaște drepturile sale, or instanțele de drept comun în majoritatea covârșitoare a cazurilor, la examinarea posibilității aplicării actului de amnistie se conduc de rapoartele de evaluare a comportamentului condamnatului întocmite de reprezentanții penitenciarelor. Adesea relațiile dintre condamnați și administrația penitenciarelor sunt încordate, iar această prevedere legală pe care o contestăm, dă posibilitate angajaților penitenciarelor, adică autorității publice să comită abuzuri și acte de corupție în privința condamnaților "incomози". Un exemplu în acest sens, cunoaștem cu toții condițiile din penitenciarele Republicii Moldova, sunt condamnați care depun cereri multiple și plângeri împotriva administrației penitenciarelor referitor la condițiile de detenție, permanent aflându-se în conflict, iar acum când a apărut actul de clemență legislativă, condamnații sunt lăsați în mîna celor care li-au încălcat drepturile, pentru a decide se caracterizează pozitiv sau nu, merită sau nu aplicarea actului de amnistie.

Criteriile și subiecții amnistiei trebuie să fie stabiliți concret, exact cu precizie maximă, or legea privind amnistia prevede la art. 6 o mulțime de interdicții la aplicare

actului de amnistie, interdicții care au fost decise de Parlament și acesta este dreptul legiuitorului, însă legiuitorul dacă a prevăzut o condiție suplimentară pentru amnistiere, și anume caracterizarea pozitivă, urma în mod obligator să concretizeze în lege această condiție, să stabilească criteriile clare și precise, anume pentru a înlătura orice abuz din partea administrațiilor penitenciarelor.

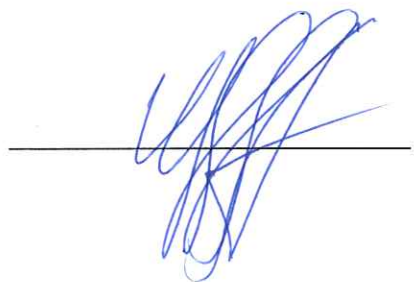
În final doresc să menționez, că textul de lege contestat, creează o incertitudine totală la aplicarea actului de amnistie, dă posibilitate autorităților publice să comită multiple abuzuri și are loc în majoritatea covârșitoare a cazurilor de aplicare a amnistiei în privința persoanelor care execută pedeapsa cu închisoare o interpretare extensiv defavorabilă, anume din motivul textului legal neclar, imprecis și imprevizibil.

În acest sens, sunt foarte relevante datele statistice furnizate de Administrația Națională a Penitenciarelor (anp.gov.md) ce se conțin în raportul privind datele de aplicare a Legii nr. 243 la situația din 01.10.2022, și anume din total de 2015 condamnați precauți la comisiile speciale, doar 873 au fost admiși, iar la majoritatea covârșitoare de 1142 condamnați li s-a refuzat, anume din motivul pretinsului comportament negativ sau riscului de recidivă ridicat, iar din cei 873 de condamnați, doar asupra a 334 instanțele de judecată au aplicat amnistia, adică ar fi doar 15% din condamnați cărora li-a fost aplicat actul de amnistie și redusă pedeapsă, ceea ce denotă o situație inadmisibilă, generată anume de calitatea foarte joasă a Legii nr. 243, neclaritatea și imprevizibilitatea acesteia, din care considerente textele contestate urmează a fi declarate neconstituționale.

F. Declarația și semnătura:

Subsemnatul, avocatul Garaba Mihai, care sunt autorul acestei excepții de neconstituționalitate, declar pe propria onoare, că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

**Avocat
GARABA Mihai**

4

Dosarul nr. 21r-67/23
1-22083156-02-21r-10012023

Judecătoria Hâncești sediul Central
Judecător: Suruceanu Valentina

ÎNCHEIERE

27 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa:

Președintele ședinței de judecată

Teleucă Stelian

Judecători

Daguța Sergiu și Mânăscuță Igor

Cu participarea:

Procurorului

Scutelnic Cătălin

Avocatului

Garaba Mihai

Condamnatului

Capățina Dana

Judecând în ședință de judecată, în ordine de recurs, cererea avocatului Garaba Mihai în interesele condamnatei Capățina Dana privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintate în cadrul judecării recursului înaintat de avocatul Garaba Mihai în interesele condamnatei Căpățina Dana împotriva încheierii Judecătoria Hâncești sediul Central din 23 decembrie 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

A C O N S T A T A T :

1. La data de 13 iunie 2022, în Judecătoria Hâncești, sediul Central, a fost înregistrată cererea condamnatei Căpățina Dana privind aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare 31.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova iar la data de 15 decembrie 2022 în cadrul ședinței de judecată avocatul Garaba Mihail a înaintat cerere cu privire la aplicarea actului de amnistie față de condamnată Căpățina Dana și anume lit. f) art. 7 din Legea privind Amnistia.

2. Prin încheierea Judecătoria Hâncești sediul Central din 23 decembrie 2022, s-a respins cererile înaintate de către condamnată Capățina Dana și de către avocatul Mihai Garaba privind aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare 31.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ca fiind neîntemeiate.

3. Nefiind de acord cu încheierea sus enunțată, recurs în termen a înaintat avocatul Garaba Mihai în interesele condamnatei Capățina Dana prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii Judecătoria Hâncești sediul Central din 23 decembrie 2022, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi decizii prin care a dispune în temeiul art. 7 alin. (1) lit. f) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a-i reduce condamnatei

Capațina Dana cu jumătate termenul de pedeapsă, definitiv de 9 ani, stabilit prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 22 iunie 2018 ceea ce constituie 4 ani și 6 luni, cu punerea în executare imediată a încheierii instanței de aplicare a actului amnistiei în privința condamnatei Capațina Dana , deoarece termenul redus este mai mare decât termenul rămas de executat, cu dispunerea eliberării imediate din penitenciar a condamnatei Capațina Dana în legătură cu ispășirea pedepsei.

4. Ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 27 februarie 2023, Garaba Mihai, avocatul condamnatei, a depus și a susținut cererea prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei...” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova sub aspectul corespunderii prevederilor cu art. 1 (3), 20, 22, 23, 26 din Constituție, prevederi care direct sunt incidente raportului juridic ce se examinează de instanța de judecată.

Autorul sesizării excepției de neconstituționalitate indică următoarele motive:

- prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 22 iunie 2018, (menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2018 și decizia Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2019), Capațina Dana a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsă cu închisoare pe termen de 9 (nouă) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru minori.

Condamnata Capațina Dana își ispășește pedeapsa în penitenciarul nr.7 Rusca.

Pe parcursul executării pedepsei, pentru condiții inumane de detenție, condamnatei i-a fost redusă pedeapsa cu 111 zile, fapt ce rezultă din dosarul personal a condamnatei.

Totodată, condamnata a fost angajată în câmpul muncii în sectorul producere de la Î.S. „Rusca” începând cu data de 01 august 2022, începutul termenului de executare a pedepsei este 31 octombrie 2017.

La data de 08 iunie 2022, comisia specială a penitenciarului nr. 7 Rusca, a aprobat raportul de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatei, conform căruia s-a constatat, Capațina Dana a realizat programul individual, riscul de recidivă este mediu, iar comportamentul este negativ, contrar materialelor dosarului personal. Comisia specială a penitenciarului nr. 7 Rusca a refuzat înaintarea demersului de aplicare a actului de amnistie în privința condamnatei Capațina Dana, din motiv, că aceasta a fost caracterizată negativ;

- Capațina Dana a depus în instanța de judecată cerere privind aplicarea actului de amnistie în privința sa, ulterior fiind completată prin cererea avocatului Garaba Mihai, criticând calificativele stabilite de administrația penitenciarului nr.

7 Rusca în privința condamnatului Capașina Dana și susținând, că acesta întrunește condițiile legale de aplicare a amnistiei.

Prin încheierea judecătorei Hânțești, sediul Central din 23 decembrie 2022, a fost respinsă cererea condamnatului Capașina Dana și cererea avocatului Mihai Garaba privind aplicarea Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ca fiind neîntemeiate.

Instanța de judecată și-a întemeiat poziția pe faptul că Comisia specială a Penitenciarului nr. 7 Rusca a emis raportul de evaluare despre realizarea programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului Capașina Dana din 01 iunie 2022, membrii comisiei ajungând la concluzia că, condamnatul a realizat programul individual și are un comportament negativ.

Complementar, instanța a menționat că, condamnatul Capașina Dana pentru moment nu întrunește condițiile Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece pentru aplicarea acesteia este necesară caracterizarea pozitivă a persoanei condamnate, ceea ce din materialele dosarului denotă contrariul;

- În partea aspectelor procedurale, evidențiază prevederile art. 7 alin. (3-3²) CPP, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Astfel, prin prezenta se solicită sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei: „ ... care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei... ” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la

proclamarea independenței Republicii Moldova, prin prisma corespunderii cu art. 1 (3), 20, 22, 23, 26 din Constituție.

4. În cadrul ședinței de judecată în instanța de recurs, *avocatul Garaba Mihai în interesele condamnatei Capașina Dana, cât și ultima* au solicitat admiterea cererii privind transmiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei...” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Procurorul Scutelnic Cătălin a solicitat respingerea cererii despre transmiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova a sesizării privind excepția de neconstituționalitate înaintată.

4. Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța consideră necesar de a admite cererea avocatului Garaba Mihai în interesele condamnatei Capașină Dana privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei...” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova sub aspectul corespunderii prevederilor cu art. 1 (3), 20, 22, 23, 26 din Constituție, din următoarele considerente:

Astfel, în conformitate cu art. 7 alin. (3)-(3²) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Conform art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând:

în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Conform art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și

hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

6. Instanța de apel, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de către apărător în cadrul ședinței de judecată și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii apărării și sesizarea Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității sintagmei „care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei...” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova sub aspectul corespunderii prevederilor cu art. 1 (3), 20, 22, 23, 26 din Constituția Republicii Moldova, cu suspendarea procesului penal în temeiul art. 7 alin. (3²) Cod de procedură penală.

7. În baza celor expuse, în conformitate cu prevederile art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1) lit. a) și g) Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Admite cererea avocatului Garaba Mihai cu privire la sesizarea Curții Constituționale referitor la ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei...” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova sub aspectul corespunderii prevederilor cu art. 1 (3), 20, 22, 23, 26 din Constituția Republicii Moldova.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității a sintagmei „care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei...” din art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova sub aspectul corespunderii prevederilor cu art. 1 (3), 20, 22, 23, 26 din Constituția Republicii Moldova.

Examinarea recursului înaintat de avocatul Garaba Mihai în interesele condamnatei Căpățîna Dana împotriva încheierii Judecătoriei Hâncești sediul Central din 23 decembrie 2022, pe cauza penală Căpățîna Dana, se suspendă până la examinarea sesizării de către Curtea Constituțională.

Încheierea este irevocabilă.

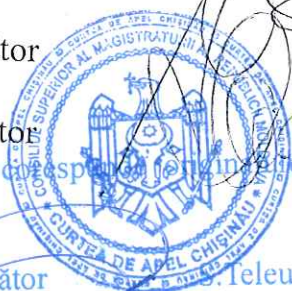
Președintele ședinței

Judecător

Judecător

Copia cu suspendarea procesului

Judecător

Teleucă Stelian

Mănăscurtă Igor

Daguța Sergiu

Stelian Teleucă